

TATA VÁROS
TELEPÜLÉSSZERKEZETI TERVÉT MEGALAPOZÓ
TELEPÜLÉSFEJLESZTÉSI KONCEPCIÓ

2001.

Készült Tata Város Önkormányzata megbízásából

TATA VÁROS
TELEPÜLÉSFEJLESZTÉSI KONCEPCIÓJA

MELY KÉSZÜLT

A VÁROS TELEPÜLÉSSZERKEZETI TERVÉNEK
MEGALAPOZÁSA ÉRFEKÉBEN

2001-ben

A településfejlesztési koncepció készítésében, kialakításában részt vettek

A Polgármesteri Hivatal alkalmazottai
A képviselőtestület tagjai
Tata Város lakossága**VÁROSPOLITIKAI MUNKACSOPORT:**

Hetényi Tamás	polgármester
Dr. Dobroszláv Lajos	Környezet- és Természetvédelmi Bizottság elnöke
Gerébi Ákos	Pénzügyi és Költségvetési Bizottság tagja
Kerti Katalin	Tulajdonosi és Városfejlesztési Bizottság tagja
Vékony Ferenc	Tulajdonosi és Városfejlesztési Bizottság elnöke

SZAKMAI MUNKACSOPORT:

dr. Szabolcs Tivadar	jegyző
Pengő Julianna	városi főépítész

KÖZRMŰKÖDŐ SZAKÉRTŐK, TERVEZŐK:

S.Vasi Ildikó	Témafelelős, Városfejlesztés	PRO TERRA Kft.
Földesné Thurn Judit	Viziközművek,	VÁTI Kht.
Hanczár Zsoltné	Energia közművek	KÉSZ Kft.
Pető Zoltán	Közlekedés	BFVT Kft.
Sylvester Edina	Tájépítészet, környezetvédelem	EQUILIBRUM Bt.
Wolf Beáta	Városrendezés, városépítészet	PRO TERRA Kft.

TARTALOMJEGYZÉK

CÍMLAP

A FEJLESZTÉSI KONCEPCIÓ KÉSZÍTÉSÉBEN RÉSZTVEVŐK

TARTALOMJEGYZÉK

- I. BEVEZETŐ, ELŐZMÉNYEK, A FELADAT MEGHATÁROZÁSA
- II. KÜLSŐ FELTÉTELEK, MELYEK MEGHATÁROZÓI A VÁROS JÖVŐJÉNEK
OTK megalapozottság
Tata és Kistérsége
- III. BELSŐ FELTÉTELEK, HELYZETÉRTÉKELÉS
Területi adottságok, földrajzi meghatározottságok
Társadalmi-, gazdasági tényezők
A városban jelenlévő gazdasági szereplők

- IV.¹ TATA VÁROS JÖVŐKÉPE
- V. A VÁROSFEJLESZTÉS PRIORITÁSAI
- VI. A VÁROSFEJLESZTÉS ÉS RENDEZÉS FELADATAI /RÖVID ÉS HOSSZÚTÁV/
 - 1. A területhasználat, a városépítészet, a közlekedés és a víziközművek fejlesztése területén:
 - 2. A táj- és a természetvédelem, a környezetvédelem programjai
 - 3. Az energiaellátással kapcsolatos fejlesztési javaslatok és elhatározások

ALÁTÁMASZTÓ TÉRKÉP MELLÉKLETEK

Fejlesztési Koncepció a Tata Város Közigazgatási területére	M= 1. 30.000
Fejlesztési Koncepció Tata Város Belterületére	M= 1. 15.000
Fejlesztési Koncepció Agostyán Városrésze	M= 1.: 15.000
Fejlesztési Koncepció Közművek	
Fejlesztési Koncepció Közlekedés	

¹ A keretben foglalt szövegrész az elfogadó határozat mellékletét képező szövegrész.

I. BEVEZETŐ, ELŐZMÉNYEK, A FELADAT MEGHATÁROZÁSA

/Valamennyi/ A település fejlesztésének, jövője alakításának felelőssége a mindenkori városvezetőké. Nemcsak az önkormányzati törvényben foglaltak okán (1990. évi LXV T.8.§), hanem a választópolgároknak tett ígéreteik beteljesítése érdekében is felelősség a város jövőképeinek meghatározása.

A városfejlesztési koncepció */jelenti egyrészt egy/ megfogalmazza a rövid-közép távra szóló komplex társadalmi- gazdasági programot, tartalmazza a hosszú szóló elhatározásokat. A fejlesztési koncepció /irányítja/ megszabja a város társadalmi-, gazdasági környezete alakulását, arra közvetlen és közvetett eszközökkel hat, továbbá meghatározza a város természeti és művi környezetének alakítását, védelmét.*

A jelen dokumentum Tata Város 2000-ben készült fejlesztési koncepciójának kiegészítése. A kiegészítést a településrendezési tervek készítésének megkezdése indukálta. Ebből eredően a koncepció kiegészítés elsődleges célja a településrendezési tervek megalapozása.

A jelen dokumentum Tata és térsége fejlesztési koncepcióira épül, elsődleges célja a településrendezési tervek megalapozása.

A koncepció kidolgozói a településen belül jelenlévő érdekközösségek közös akaratként kívánták megfogalmazni a településfejlesztési elhatározásokat, valamint ezekben összefoglalni a települési léptékben értelmezhető számos ágazati koncepciót.

De természetesen a településfejlesztési koncepció sohasem tekinthető elkészültnek, végrehajtása során gyakran korrekcióra szorul. Felülvizsgálata, bizonyos értelemben komplex újragondolása legalább 4 évente indokolt.

Fentiek biztosítása érdekében a koncepció készítés módszere, *menetrendje az alábbiakban foglalható össze:*

- *Tervezői szándék volt kérdőíves formában megismerni a város vezetésének, hivatali dolgozóinak, a lakosság széles körének véleményét a város jövője alakításáról, elvárásairól.*
- *A választókörzetenként tartott lakossági fórumokon elhangzottak, valamint a szakértői csoport helyzetfeltáró munkája során szerzett ismeretek összegzéseként elkészült egy vitaanyag.*
- *A Város különböző Bizottságai külön-külön, majd összevont üléseken megtárgyalták és véleményezték az összeállított munkaanyagot, melynek véglegesítését a Képviselőtestület egy szűkebb körű döntés-előkészítő munkacsoportra bízta.*
- *A várospolitikai és szakmai munkacsoport hetenkénti gyakorisággal vitorsorozatot folytatott a Koncepció határozat-hozatalra alkalmas szövegtervezetének kialakítása érdekében.*

Jelen dokumentum a koncepció határozattal történő elfogadásának szövegtervezete, melyhez kiegészítő háttér-anyagok kapcsolódnak.

II. A VÁROS JÖVŐJÉT MEGHATÁROZÓ KÜLSŐ FELTÉTELEK

OTK megalapozottság:

Az Országos Területfejlesztési Koncepció megfogalmazásában „a Közép-dunántúli Régió területfejlesztési koncepciójának általános célja, hogy a régió az **INNOVÁCIÓ RÉGIÓJÁVÁ*** váljon.

A fejlesztés ezen általános célja három fő célcsoportot jelent:

1. a régió innovációs környezetének fejlesztését,
2. a humán erőforrások fejlesztését,
3. a régióépítését.

2./ Komárom-Esztergom megye területfejlesztési koncepciójában megfogalmazottak Tata Város fejlesztési koncepciójának egyik **vezérelvét képezik:**

„Az épített környezet kialakításánál a legalapvetőbb szempont az ott élő közösségek megfelelő minőségi életterének biztosítása. Minden más fejlesztési elképzelés, legyen a közlekedési, ipari vagy üdülés-idegenforgalmi csak ezzel összefüggésben, ennek figyelembe vételével alakítható ki.”

1./ Tata város a régió fő céljai közül /az alábbiakat tudja saját fejlesztési koncepciójában követni/ saját fejlesztési koncepciójában az alábbi fejlesztési irányokat jelöli meg:

- ad 1. A gazdaság erősítése, gazdasági infrastruktúra és telephely kínálat fejlesztése, a régióon belüli gazdasági kooperáció fejlesztése, tájrehabilitáció, környezetvédelem, történelmi és kulturális, természeti és táji értékekre épülő turizmus fejlesztése, térségi idegenforgalmi hálózat kiépítése.
- ad 2. A középfokú oktatási bázis fejlesztése, felsőoktatási bázis kialakítása, speciális oktatási célok megvalósítása, erőforrás koordináció a régió K+F tevékenységében, egészségügyi és szociális helyzet javítása, a népesség elöregedése területi hatásainak mérséklése
- ad 3. A kommunikációs és közlekedési hálózat fejlesztése, közútfejlesztés, logisztikai bázis kialakítása, kapcsolatépítés a szomszédos térségekkel, a civil szféra megújítása

Tata és Kistérsége

Tata Város fejlődési, fejlesztési lehetőségei jelentős mértékben meghatározottak. Történelmi múltja, táji- természeti környezete, ezek által determinált mára kialakult társadalmi-gazdasági és műszaki adottságai az olyan helyzetű hazai kisvárosok közé sorolják, ahol a fejlesztés, fejlődés mértéke, üteme és választható útja különösen sok-szemponotú előkészítő munkát, komplex szemléletű stratégiai tervezést igényel.

* Komárom-Esztergom megye Területfejlesztési Konceptiója URB Kft. 1998.

„Innováción értve:

- *a gazdaságépítést:* a területi gazdasági milió sokszínű megújítását, bővítését, a lokális és regionális erőforrások minél teljesebb hasznosítását, a versenyképesség fokozását,
- *a társadalomfejlesztést:* a régió népességének kedvezőbb életkörülményeket és megélhetési (fogyasztási viszonyokat biztosítani, a humán erőforrások bővülő hasznosítását ösztönözni,
- *a fenntartható környezeti fejlesztést:* a térség környezeti (természeti és települési) adottságainak megóvását, a keletkezett károk felszámolását és a fejlesztésekben az ökológia-orientált gondolkodás megteremtését,
- *a regionalizáció terjesztését:* a régióvá válás eszköz- és intézményrendszerének megteremtését, annak egyre szélesebb körben történő érvényesítését, mindezekhez jó minőségű közlekedéshálózat megteremtését.”

A kistérségben a megye népességének 12,5 %-a, 38.800 fő él, közülük Tatán a térség lakóinak 61,5%-a. Tata és térsége a megye középső részének legvonzóbb lakóterülete, amely a szomszédos kistérségekből – Tatabánya, Oroszlány – is vonzza a letelepülőket.

A város térségszervező szerepe a tőszomszédságában lévő megyei központot képviselő Tatabányához képest **/mérsékelt/ kevésbé hangsúlyos**. Térségi, sőt országos kihatású jelentőségre - mint az korábban a történelmi múltjában is bebizonyosodott - elsősorban a rekreációs, az üdülő, és pihenőhely szerepével tud szert tenni. **Tata-Tatabánya viszonyában a kooperáló együttélés /követendő/ célszerű**. Mindezzel együtt Tata ma is **a térség kereskedelmi, turisztikai és kulturális szervező központja, melynek továbbfejlesztése, megerősítése reális célja a városnak**.

A Tatai Kistérség Területfejlesztési Konceptiójában* a térség hosszú távú területfejlesztési céljainak meghatározásaként, elvárásaként az alábbiak fogalmazódtak meg:

1. Fenntartható fejlődés, környezetgazdálkodás, a természeti környezet védelme.
2. Vonzó lakókörnyezet teremtése, a térség népesség-megtartó erejének fejlesztése.
3. A „nyitott társadalom” elveit elfogadó, de sajátos hagyományaira építkező helyi közösségek erősítése.
4. Az agrárszektor fejlesztése; környezetbarát – akár hagyományos, akár a legmodernebb – ipar letelepítése.
5. Az idegenforgalom fellendítése, a terciér szektor fejlesztése.
6. Az épített környezet védelme.

A kistérség egykor volt fénykorának visszaállítását az idegenforgalom fejlesztésétől várják. Ennek érdekében, céljaik között egyes számú prioritásként szerepel: a természeti környezet még megmenthető, vagy visszaállítható elemeinek védelme, ill. rehabilitációja, különös tekintettel az Által-ér vízgyűjtőrendszerében kialakult kedvezőtlen állapot felszámolására (Öreg-tó vízminőségének javulás, karsztforrások visszatérte).

A város 1996-98-as időszakra megfogalmazott Gazdasági Programjában alább leírtak időhatár nélkül fenntartandó: „Gazdagabbá az a város lehet, amely jól határozza meg szerepét szűkebb vagy tágabb régiójában.”

Tata várost, mint korábban, úgy továbbra is - munkahelyet adó város helyett - munkaerőt kibocsátó városként kell számításba venni.

Térségszervező szerepe nem vitatható, azonban feladatvállalása e tekintetben pontosításra szorul.

III. BELSŐ FELTÉTELEK, HELYZETÉRTÉKELÉS

Területi adottságok, földrajzi meghatározottságok:

A város közigazgatási területe mintegy 7.800 hektár, melynek majdnem 20 %-a belterület. Közigazgatási területe két, területileg össze nem függő egységből áll: Tata Város központi belterületéből és a hozzá kapcsolódó külterületekből, valamint Agostyán kül- és belterületi városrészből. Agostyán közigazgatásilag 1984 óta tartozik Tata városhoz, területileg azonban Szomód és Baj községek külterületei elválasztják tőle.

Tata fent jelzett területén a lakónépesség száma épp, hogy meghaladja a 24 ezret. A város szomszédai északon Naszály és Szomód, keleten Baj, dél-keleten Vértesszőlős községek, délen érintkezik Tatabánya várossal és nagyobb részt Környével, nyugaton Kocs és Mocska községekkel. Agostyán városrész fentiekén kívül határos Tardos és Dunaszentmiklós községekkel is.

* Tatai Kistérségi Területfejlesztési Társulás megbízásában készítette TISZTÁS Kft.-Tatabánya 1997.

A dombvidék és a síkvidék határán fekvő város mai formájában is felszíni vizekkel gazdagon átszőtt terület. Tata közigazgatási területe két vízgyűjtő területet foglal magában. Az egyik az Által-éri vízrendszer Tatán végigfolyó mély fekvésű területei, a másik a *Naszály-Grébcsi vízfolyás* mélyvonala mentén húzódó vízi élőhelyek területe. Az említett két vízgyűjtő területi mélyvonal közül az *Által-ér* menti mély fekvésű területek az értékesebbek, nemcsak természeti szempontból, hanem a *tájtörténeti örökség országos szinten is egyik legértékesebb rendszere fekszik itt.*

Társadalmi-, gazdasági tényezők

A népesség számának alakulása, társadalmi mutatóinak megfelelő változásai a város humán-erőforrásának lehetőségeit jelentik.

A társadalmi mutatók tükrében a népesség fogyása, és előregedése az országos tendenciákhoz hasonlóan a városban is folytatódik, ennek ellenére a fejlesztési koncepció e kérdést optimistán kezeli. A területi egyenlőtlenségek következtében az országban a belső vándorlás megélénkülése várható, a budapesti agglomeráción túl Nyugat-Magyarország, így Tata irányában is.

Ennek fogadására a Város felkészül, társadalmilag továbbra is nyitott marad, lakóterületeinek fejlesztési lehetőségeit saját lakossága igényét meghaladó mértékben jelöli meg.

A tatai térség munkaerő-piaci helyzete* a 90-es évek derekán súlyos problémákkal terhelt volt. A megyén belüli körzetek közül a munkanélküliségi rátát tekintve a legmagasabbak között szerepelt. Mára ez a helyzet megváltozott. Városi szinten a munkanélküliség nem tekinthető a nehezen kezelhető problémának, bár térségi szinten megfelelő számú munkahely létrehozása nem reális szándék a városban. A kistérségi fejlesztési koncepció sem tudott előirányozni belátható időn belül ezen probléma kezelésére megoldást. A helyi (térségi) munkalehetőségek bővülését elsősorban az idegenforgalom fejlesztéséhez, illetve a szolgáltatási szféra fellendüléséhez kötötte, s ez köztudottan csak hosszútávon érzékelhető. Az idegenforgalom fellendülése, a szolgáltatások igénybevétele az üdülő népesség, vagyis a lakosság gazdasági helyzetének alakulásától függ. Sem Tata, sem Tatabánya nem vállalja, vállalhatja fel reálisan középtávú célként fejlesztési koncepciójában a térségi, de még a városi munkanélküliség alakulásának jelentős mértékű javítását sem. Hosszú távon is csak szándékát jelezheti, mivel eszközei igen korlátozottak és áttételesek annak befolyásolására.

A városban jelenlévő gazdasági szereplők

A kistérség fejlesztési koncepciója a gazdaságfejlesztés terén a négy szektor egészséges egyensúlyának a szükségességét hangsúlyozza:

„Az agrárium Tatán sem jelentéktelen (hegyközség, agrár-középoktatás, a Megyei Agrárkamara székhelye, stb.). Meghatározandó a városban a kívánatos környezetkímélő ipari technológiák (egyrészt a hagyományos kisipari-kisszériás, esetleg népművészeti termékek gyártása, másrészt a legmodernebb, csekély anyagforgalmú high-tech) befogadása. A város számos adottságát és korlátját egybevetve a gazdasági és a személyes szolgáltatások piacán található nagy lehetőséget (kényelmi és szabadidőipar, humán és kvaterner szektor).”

A város gazdasági ágazatok szerinti fejlesztési elgondolásai hasonlóak a kistérségéhez.

- A **mezőgazdaság** továbbra is meghatározó kell, hogy legyen a város gazdasági szerkezetében.
- Az **ipar**, bár szinte megszűnt korábbi formájában, újraéledése alakulóban, újralesztése eltökélt szándéka a városnak.

* A térségben a munkanélküliségi ráta 1997-ben 13,3% volt az országos 10,3%-os szintet meghaladó.

- A **kereskedelmi, a szolgáltatói** tevékenység egyik leginkább fejlesztésre váró gazdasági ág a városban.
- Az **idegenforgalom, a turizmus** fejlesztése a számos adottság és korlát figyelembevételével tradicionálisan a város jövőjének meghatározója.

A városban a hagyományos, jelentős mértékben kézművességre alapozott ipar leépült, megszűnt (**textil ipar, posztó és szőnyeggyártás, kerámia ipar, bútorgyártás, stb.**). (**textil ipar, bőr- és cipőgyártás, kerámia ipar, bútorgyártás, stb.**). Megmaradt a szintén hagyományokon alapuló építőanyag-ipar (**téglagyártás, cserépgyártás**), a hűtőgépgyártás és a bőrfeldolgozás. A meglévő, részben átalakuló ipari területeken igen sok a szállító, a fuvarozó és az ezzel kapcsolatos kiszolgáló vállalkozás.

A korábbi iparterületek közül megtartható, Baj községgel együttműködve fejleszthető az Agostyán út menti iparterület, valamint az északi - téglagyár és környezete - iparterület.

Új iparterület az ipari park formájában szerveződő, a Kocsi út és az autópálya közötti terület. Az ipari parkban helyet kell kapniuk a város területéről kitelepíteni javasolt, egyéb városi-, vagy lakófunkciót zavaró ipari tevékenységeknek, valamint a betelepülni szándékozók számára. A betelepülni szándékozó iparágak közül kapjanak elsőbbséget a tatai hagyományokra alapozó, vagy utaló, esetleg a kézművesség igényével is rendelkező vállalkozási formák. Nem kaphat viszont helyet a nehézipar, a környezetet terhelő ipar. Preferálandó a mezőgazdasági tevékenységre alapozó ipar, az agro-ipar és a turizmus háttér-ipara.

IV. Tata város jövőképe

A város fejlesztésének lehetőségeit az előzőekben ismertetett adottságok, műszaki, társadalmi és gazdasági viszonyai alapvetően determinálják.

1. A város hosszútávon is fenntartható fejlődésű város legyen olyan módon, hogy térségével, táji-, természeti-, települési- és társadalmi környezetével harmóniában fejlődjön, mai fejlesztése ne veszélyeztesse a város hosszú távú érdekeit.
2. A város olyan település legyen, mely mintegy 25-30 ezer ember otthonaként, az új század követelményeinek megfelelő életminőséget biztosít minden polgára számára. Azaz biztosítja:
 - Az egészséges élet- és lakáskörülményeket, nyugodt, kiegyensúlyozott, kényelmes kisvárosi, kertvárosi, egyes városrészekben az alternatív életformát.
 - A megélhetést, a minél több helyi munkaalkalmat, illetve elérhető munkahelyet.
 - A városi színvonalú integrált ellátás intézményi feltételeit.
 - Az egészség megőrzésének és helyreállításának, a folyamatos regenerálódásnak a feltételeit.
 - Az oktatás, a nevelés és a művelődés lehetőségét.
 - A szabadidő eltöltés, a pihenés a rekreáció feltételeit és lehetőségét.
 - **Fő közlekedési útvonalak adta lehetőségek jobb kihasználását**
3. A város tradícióinak megtartása mellett legyen az újnak befogadója. A város legyen nyitott mind az állandó és az ideiglenes lakhelyet keresők, mind pedig a turistavendégek, az idelátogatók előtt.
4. A város legyen a kialakult településszerkezeti keretek megtartásával korszerű és fejleszthető szerkezetű, történelmi városrészekkel és más jellegű területfelhasználási egységekkel tagolt sokarcú város, ahol az egyes létesítmények, építmények azon túl, hogy rendkívüli érzékenységgel alkalmazkodnak a táji-, természeti és épített környezethez, használati értékük mellett építészeti és társzművészeti értéket is képviselnek, s hozzájárulnak a települési környezet pozitív irányú formálásához.
5. Legyen a városnak a történelmi központokat összefűző, fizikai és szellemi egységbe foglaló megújuló kapcsolati rendszere, a történelmi központokra fűződő jól működő alközponti hálózata.
6. Legyen a városban sokirányú és magas színvonalú az ellátás, a szolgáltatás, melyhez a hozzáférés esélyegyenlősége megvalósul. Legyen biztosítva az erős és fejlődőképes helyi gazdaság megtartása és továbbépítése, a szűkebb és tágabb térséggel együttműködőve, a kölcsönös előnyök figyelembevételével.

Városfejlesztési elhatározások, melyek a város szerkezetének módosulásait, vagy éppen a meglévő védelmét eredményezik

- A történelmi adottságként fennálló kétközpontúság további enyhítése, városközpont képzése, alakítása.
- A volt Esterházy-birtok testen városfejlesztési, területhasználati módosulások egységes szellemben, a történelmi hagyományokat messzemenően tiszteletben tartó módon történhetnek.
- A város belterületének növelése ÉK-DNy-i irányban, lakóterületi, illetve gazdasági területek kialakítása érdekében. Az ÉK-i lakóterület növelésének – Újhegy – feltétele az ivóvízellátás megoldása, szükség esetén víztároló építése.
- Az életminőséget, a város kulturális, művelődési, idegenforgalmi, rekreációs valamint sportolási igényeinek kielégítését célzó fejlesztési lehetőségek megfogalmazása, azokat kiszolgáló intézmények rendelkezésre állásának felülvizsgálata.

V. A VÁROSEJLESZTÉS FŐ IRÁNYAI ÉS PRIORITÁSAI

- ⇒ A lakosság életkörülményeinek javítását célzó fejlesztések elsőbbséget kell, hogy élvezzenek. Általános követelmény a városi alapellátás és a szolgáltatások javítása, az életminőséget meghatározó települési környezet megfelelő alakítása.
- ⇒ A fejlesztések során a természeti, környezeti és kulturális értékvédelemmel összefüggő szempontok elsőbbséget kell, hogy élvezzenek.
- ⇒ A gazdasági ágazatok fejlesztésében rövid távon az időbeli sorrendiséget oly módon kell meghatározni, hogy hosszú távon a gazdaság valamennyi ágazatára nézve (ipar, mezőgazdaság, idegenforgalom, szolgáltatás) kiegyensúlyozott fejlesztés valósuljon meg.
- ⇒ A város gazdagodását és arculatának formálását is szolgáló idegenforgalmi, rekreációs célú, kulturális, oktatási és egészségügyi fejlesztések kiemelten támogatandók.
- ⇒ **Kerülendő az iparfejlesztésében a táji-, természeti értékeket veszélyeztető iparág, technológia befogadása.**
- ⇒ **Az iparfejlesztésében a táji-, természeti értékeket tiszteletben tartó, környezetkímélő iparágak, technológiák befogadása.**
- ⇒ A meglévő lakóterületek tehermentesítendőek a zavaró gazdasági funkcióktól, az új lakóterületek szabályozásakor ki kell zárni a lakófunkciót zavaró gazdasági tevékenységek megtelepedésének lehetőségét.
- ⇒ A város természeti adottságai és kultúrtörténeti hagyományai alapján a sok-funkciós zöldfelületi rendszer működtetésének feltételeit meg kell teremteni és biztosítani kell annak működtetését.
- ⇒ A városi erdők minőségének fejlesztése és bővítése szükséges (védelmi rendszerek). Növelendő a város erdősültsége mind a véderdők, mind pedig a gazdasági erdők tekintetében.
- ⇒ Energiatakarékos lakóterület- és iparterület-fejlesztési elhatározások képviselője. Energiafelhasználási stratégia kidolgozása, az alternatív-energiaforrások helyi lehetőségeinek vizsgálata. A közigazgatási területen belül az energia-ültetvények telepítésére alkalmas területek keresése.
- ⇒ Vízfelhasználási, hasznosítási stratégia kidolgozása. (Tavak, források, saját vízbázis).
- ⇒ A város tó- és vízelvezető-árok rendszerének felülvizsgálata a visszatérő vizek, az újrafakadó források és azok funkciójának meghatározása tekintetében. Öreg-tó, a Cseke-tó terhelhetősége és profil tisztítása, funkcionális meghatározása, patakok, vízlevezető árkok rendszerének újraélesztése.
- ⇒ A honvédségi területek használatának és a városfejlesztés lehetőségeinek összehangolása, a honvédség fejlesztési elgondolásainak egyeztetése a városi érdekekkel.

VI. A VÁROSFEJLESZTÉS ÉS RENDEZÉS FELADATAI

1. A területhasználat, a városépítéset, a közlekedés és a víziközművek fejlesztése területén:

Rövid, illetve középtávú fejlesztési programok (1-5 év)

- ⇒ Az 1.sz. főút Tatát elkerülő szakaszának megépítése (Tata-Tatabánya szakaszon) a város belső útjainak tehermentesítése céljából, a jelentős méretű és mértékű elsősorban gazdasági teherforgalom, illetve az átmenő forgalom csökkentésével.
- ⇒ Budapest-Hegyeshalom vasútvonal Tóvárost és Újhegyet, illetve Agostyánt elválasztó hatásának csökkentése az 1128 sz. összekötő út - az Agostyáni út - szintbeli közúti-vasúti kereszteződésének külön szintűvé fejlesztésével.
- ⇒ Részvétel a volt Eszterházy birtoktesten átfogó fejlesztési koncepció alapján megvalósuló „kastélyprogram” kidolgozásában.
- ⇒ A Kossuth tér és környéke terveinek felülvizsgálata, Tata-Óváros, illetve Újvilág utcai területek rehabilitációs tervének elkészítése, végrehajtásának megkezdése.
- ⇒ Építészeti értékvédelem városi szintű kidolgozása, gyakorlása feltételeinek megteremtése.
- ⇒ Lakáshelyzet javítása: önkormányzati bérlakások építésének előkészítése, terület-kijelölése, építés jogi feltételeinek megteremtése, elő-közművesítés útján, forrás rásegítés keresésével (pályázat útján), az építkezések megkezdése.
- ⇒ Különböző típusú (villák, több lakásos városi-házak) minőségi lakásformák létesítésének terület-kijelölése.
- ⇒ A meglévő lakásállomány (műszaki-, tulajdoni-, szociális, stb.) összetételének felmérése, **különös tekintettel a tömbházak rehabilitációjára**, a lakásépítési igények megismerése és a lakóterületi fejlesztések alátámasztása érdekében.
- ⇒ Önkormányzati fenntartású intézmények fejlesztési koncepciójának kidolgozása az igazgatási, az oktatási, az egészségügyi, a sportolási és a kulturális létesítmények fejlesztése tekintetében.
- ⇒ Oktatási, képzési humán erőforrás-fejlesztési stratégia kidolgozása, a közép- és felsőfokú oktatás fejlesztésének, illetve megteremtésének érdekében
- ⇒ A város kulturális létesítményeinek a lakosságot és az idegenforgalmat szolgáló fejlesztési igényeinek meghatározása, a fejlesztési, a felújítási, az épülethasznosítási lehetőségek összefüggéseiben.
- ⇒ Városi léptékű sport-szabadidő központ (fedett uszoda, sportcsarnok, műjégpálya) helykijelölése, terület-előkészítése.
- ⇒ Agostyán városrész zöldterületi fejlesztésének – játszó- és pihenő park létesítése - feltételeinek megteremtése.
- ⇒ A tatai források visszatérésének tervszerű fogadása (kármegelőzés, felhasználás).
- ⇒ Az Öreg-tó rehabilitációjának megkezdése.
- ⇒ A város felszíni vízevezetésének egységes, átgondolt megtervezése, a csapadékvizek zárt szelvényű csatornahálózatának fokozatos kiépítése, különös tekintettel a karsztvízszint emelkedésével elsődlegesen érintett területekre.
- ⇒ A mélyfekvésű, magas vízállású területeken talajvízszint csökkentő megoldások kiépítésének megtervezése és megvalósítása (pl. szivárgó hálózat létesítése).
- ⇒ Tata és környékére hidraulikai tanulmány készítése szükséges a meglévő vízhiányos területek és a tervezett beépítések területe vízellátásának megoldásához.

- ⇒ Újhegy fejlesztési területe vízellátásának megoldása.
- ⇒ A szennyvíztisztító telep rekonstrukciójának végrehajtása, mellyel egyidejűleg javasolt az önkormányzati kezelésben levő szennyvíz-előkezelő telep technológiájának és a helyének megváltoztatásával foglalkozni. Meg kell vizsgálni, hogy a szennyvíztisztító telepen belül nincs-e lehetőség az egyre jobban csökkenő szippantott szennyvíz mennyiség előkezelésére.
- ⇒ Agostyán, valamint az Öreg-tó körüli üdülőterületek szennyvízcsatorna hálózatának kiépítése.
- ⇒ A meglévő intézmények, igazgatási, kulturális, szórakoztató és kereskedelmi létesítmények hiányzó parkolóinak biztosítása, a város parkolási rendszerének átgondolása, parkolási rendlettervezetének előkészítése.
- ⇒ A lakótelepi parkolás és gépjármű elhelyezés rendszerének átgondolása, parkolóházak, dombgarázsok létesítési lehetőségeinek felmérése, előkészítése.
- ⇒ A meglévő és a fejlesztési területeket szolgáló gyűjtőút rendszer kialakítási lehetőségének előkészítése területbiztosítással és megvalósítással. (A belső teherforgalom és a tömegközlekedés átszervezetősége, csökkentése céljából.)
- ⇒ Forgalmocsillapított területek – tempó 30-as zónák, lakó-pihenő övezetek – kiterjesztése.
- ⇒ A hiányzó útpályák, kerékpárutak és gyalogos járdák kiépítése.
- ⇒ A város gazdasági és lakóterületi fejlődésének segítése a „lakóutcák” hálózatának bővítési lehetőségei megteremtésével.
- ⇒ Agostyán városrész központképzésének előkészítése, úthálózatának fejlesztése.

Hosszú-, illetve nagytávú fejlesztési elgondolások: (6-20 év)

- ⇒ Központ-alakítás a Május 1 út mentén, központ-képzés Agostyán városrészben.
- ⇒ Az új iparterület Ipari Park jellegű kiépülése, helyi és betelepülő vállalkozókkal, ezzel párhuzamosan a lakóterületek közé ékelődött, valamint a nem kívánt és kialakult iparterületek felszámolása azok egyéb, megfelelő célú területhasználatának biztosítása.
- ⇒ A Remeteség-pusztai benzinkút autópálya-lehajtójának kiépítése, mint a város idegenforgalmi kapuja.
- ⇒ A vasútállomás környezetében és az autópálya közeli városhatárban megfelelő színvonalú és funkcionális összetételű gazdasági területek kiépülése.
- ⇒ Lakótelepi rehabilitációk végrehajtása (elsődlegesen a közterületek kialakítása és a gépjármű-elhelyezések tekintetében) a vízrendezésekkel összehangoltan.
- ⇒ A városi gyűjtőút hálózat kiterjesztése, az új iparterületen, a nyugati lakóterületen, a keleti lakóterület-fejlesztés (Újhegy) és az elkerülő út létesítésének összefüggésében.
- ⇒ Agostyán lakóterületi fejlesztéseinek megvalósítása, a honvédségi lőtér működése és a lakóterületi védelem biztosítása mellett.
- ⇒ Rekreációs célú területhasználat kiépülése a Fényes fürdő környezetében, valamint a „déli kapu” közelében.
- ⇒ Rekultivációt igénylő területek rendezése (agyaggödör a baji határban, volt téglagyári terület a vasút mentén)
- ⇒ Tata-Baj közigazgatási határán létesíthető gazdasági és rekreációs területek közös megvalósítása **az I. sz. főút elkerülő szakaszának kiépülésével összhangban.**

- ⇒ A város közlekedési rendszerének alakítása különös tekintettel a MÁV, a honvédség és az ipari területek szállítási útvonalaira, azok kapcsolódási rendszereinek és fordulóinak kialakítása.
- ⇒ A tömegközlekedési hálózat újragondolása a területfejlesztések tükrében, a tömegközlekedést szolgáló közlekedési létesítmények, buszfordulók, végállomások, stb. helybiztosítása.
- ⇒ A városi tömegközlekedést és a távolsági buszközlekedést is szolgáló városközpontban lévő buszpályaudvar átalakítása, esetleges kiváltása, ezzel összefüggésben a buszközlekedés városi, illetve térségi szintű rendszerének átgondolása.
- ⇒ A városban a „P+R rendszer” létrehozásának áttekintése, valamint a turistabusz-parkolást a lökésszerű terhelést jelentő idegenforgalmi személygépkocsik elhelyezését szolgáló központi parkolók létrehozása.
- ⇒ A hadi- és a havária-útrendszer felülvizsgálata, szükség szerint kiegészítése, módosítása.
- ⇒ Országos és megyei kapcsolatokat is biztosító összefüggő kerékpárút hálózat kialakítása.
- ⇒ Autópálya csomópont létesítése a 8136 sz. összekötőútnál (Kocsi út) az ipari területek fejlesztésének biztosításához.
- ⇒ Sportgépek és korlátozott méretű teherjárművek fogadására alkalmas repülőtér létesítése.
- ⇒ A gyalogos, a lovas és a kerékpáros úthálózat rendszerének fejlesztési elgondolásai, mind a városi, mind pedig a turista útvonalak figyelembe vételével.
- ⇒ A külterületi jelentősebb mezőgazdasági utak fejlesztése gazdálkodás céljait és a turizmust szolgálóan, miáltal a kistérségi kapcsolatokat erősítő, segítő szerepe is növelhető.

2. A táj- és a természetvédelem, a környezetvédelem programjai

A rövid és hosszú távú településfejlesztési célok sorában szükségszerű prioritást élvez a város felszíni vízrendszerének minőségi rehabilitációja és az újra megjelenő tatai források révén előálló új vízgazdálkodási helyzet szakszerű és gazdaságos kezelése. Az egymással szoros összefüggésbe kerülő célok együttműködő és egymás hatását erősítő, táji léptékű természetvédelmi és települési környezetvédelmi feladatok megoldásával érhetők el.

Rövid távon (1–5 év):

- ⇒ Felszíni vízvezető medrek és a zsiliprendszer rekonstrukciójának teljes befejezése az Által-éren fellelhető malmok revitalizációjával, a már nem meglévők helyének bemutatásával, illetve szükség szerinti rekonstrukciójával (műemlékvédelem, vízvédelem, tájvédelem, tájrehabilitáció)

A hosszú távúból került ide!

- ⇒ Jellegénél és tulajdonviszonyainál fogva állami és kistérségi szintű támogatással és összefogással elvégezhető és csakis komplex tőrehabilitációs helyreállítási programba illeszkedő, ökológiai alapokon nyugvó műszaki beavatkozások beruházások megindítása az Által-ér tatai szakaszán: elsődlegesen az Öreg-tavon, a Cseke tavon, majd az Ülepítő nádatavon.²

² A tó/tavak vízminőségjavítása nem választható el az Által-ér vízgyűjtőjén szükséges széleskörű rehabilitációs programtól. A vízminőség javulása széleskörű együttműködés eredményeként érhető el, széleskörű – szakmai és civil szférát érintő – egyeztetést követően valósítható meg.

- ⇒ A város vízvédelmi rendszere az újrafakadó vizekkel együtt újra értelmezett vízgazdálkodási szabályozást igényel. Ehhez tartoznak a következők: a felszíni csapadékvíz elvezetés tökéletesítése különválasztva a szennyvizek csatornarendszerétől és teljes közművesítés a város területén. Az újra feltörő források műszaki és környezetvédelmi területi előkészítése, megfigyelőkutak üzembe helyezése, a források elszennyeződésének megelőzése, a forrásvizek természeti kincsnek való kezelése.
- ⇒ Tata történeti jelentőségű tavainak rehabilitációja:
- a természetes vízutánpótlás biztosítása
 - az optimális üzemi vízszint felülvizsgálat utáni meghatározása
 - az eutrofizációs folyamatok műszaki és biológiai úton történő megállítása
- ⇒ a vízfelületek és a vízpartok okszerű és történeti funkciót is betöltő területhasználat biztosítása a mindenkori terhelésintenzitás csökkentésével. Az Öreg-tó többfunkciós használatában az eddigiekben már meghatározott prioritások megerősítése, szakmai, gazdasági és várospolitikai érvényesítése
- I. szint: árvízvédelem
 - II. szint: ökológiai stabilizáció a biológiai sokféleség és a természetes élőhelyek védelme ill. visszaállítása
 - III. szint: környezetkímélő, ökológiai alapon nyugvó turizmus³
 - IV. szint: egyéb mezőgazdasági, ipari, vagy speciális szolgáltatásokhoz szükséges vízkivétel, ami nem befolyásolja a víz minőségét és a tó ökológiai rendszerét
 - V. szint: hagyományörző halászat az Öreg-tavon⁴
- ⇒ Az Öreg-tó többfunkciós használatában az eddigiekben már meghatározott prioritások megerősítése, szakmai, gazdasági és várospolitikai érvényesítése
- I. szint: árvízvédelem
 - II. szint: ökológiai stabilizáció a biológiai sokféleség és a természetes élőhelyek védelme ill. visszaállítása, a környezetkímélő, ökológiai alapon nyugvó turizmus érdekében⁵
 - III. szint: egyéb mezőgazdasági, ipari, vagy speciális szolgáltatásokhoz szükséges vízkivétel, ami nem befolyásolja a víz minőségét és a tó ökológiai rendszerét
 - IV. szint: hagyományörző halászat az Öreg-tavon⁶; a minimális terhelés elérése
- ⇒ A tavak vízminőségének védelme az illegális és legális szennyvíz-beeresztésektől való mentesítéssel, az illegális szennyezések azonnali felszámolásával, a felszíni vízrendszer vízfolyásai, árcai kotrása, mederrendezése és partrendezése, a vízgépészeti berendezések felújító és karbantartó javítása.

³ Környezetkímélő turizmus, mint mérvadó használat – azonban a mindenkori vízminőségi paraméterek kielégítése mellett. Ugyanakkor az említett használat a nyílt strandok létesítéséhez szükséges vízminőségi paraméterek teljesülése és fenntartása eredményeként jöhet csak létre.

⁴ Az Öreg-tavi halászat külterjesebbé válása, vízminőségjavító és ökológiailag fenntartható halszerkezettel tudja biztosítani a felsorolt prioritások megvalósíthatóságait. Javasolt az intenzív haltenyésztést a gazdaság más tavaira áthelyezni. Az Öreg-tavon célszerűvé vált a szabályozott táplálék struktúra szabályozott módon történő tóba juttatásával.

⁵ Környezetkímélő turizmus, mint mérvadó használat – azonban a mindenkori vízminőségi paraméterek kielégítése mellett. Ugyanakkor az említett használat a nyílt strandok létesítéséhez szükséges vízminőségi paraméterek teljesülése és fenntartása eredményeként jöhet csak létre.

⁶ Az Öreg-tavi halászat külterjesebbé válása, vízminőségjavító és ökológiailag fenntartható halszerkezettel tudja biztosítani a felsorolt prioritások megvalósíthatóságait. Javasolt az intenzív haltenyésztést a gazdaság más tavaira áthelyezni. Az Öreg-tavon célszerűvé vált a szabályozott táplálék struktúra szabályozott módon történő tóba juttatásával.

- ⇒ Az ország első angolkertje vízfelületének, a Cseke-tónak a történeti kertben betöltött szerepe és funkciója elsődleges. Ezért szükséges – a tó egészségügyi és esztétikai követelményeket betöltő vízminőségének – visszaállítása és fenntartása
- ⇒ a tatai tórendszer víztáplálási rendszerén túl a természetes Baji patakágon keresztül történő vízutánpótlás környezetvédelmi és vízjogi alapú lehetővé tétele;
- a Cseke-tavi intenzív horgászat csökkentése más vadvizek mentén alkalmas horgász-helyek felkutatásával;
 - a tó vízvezető rendszerének felújító karbantartása – a műemlékvédelmi szempontokat tiszteletben tartó vízjogi üzemeltetési terv szükségességével
 - Cseke-tó töltésen túli részének helyen történő megnyitása, újabb tiszta vizes élőhely kialakítása érdekében.
- ⇒ Az ország első angolkertje vízfelületének, a Cseke-tónak a történeti kertben betöltött szerepe és funkciója elsődleges. Ezért szükséges – a tó egészségügyi és esztétikai követelményeket betöltő vízminőségének – visszaállítása és fenntartása a Cseke-tavi intenzív horgászat csökkentésével, a tó vízvezető rendszerének felújító karbantartásával.
- ⇒ Az Öreg-tó, Cseke-tó és Ülepítő-nádas-tó aljában felhalmozódott elszennyeződött üledék eltávolítása a szükséges mértékű fenékkotrással és megfelelő kezeléssel. A kiemelt iszap elhelyezésének előkészítése, a lerakóhelyek keresése területi felszínérzékenységi és réteggösszetétel vizsgálatokkal (bányagödrök, magasabb térszíni, kevésbé érzékeny felszíni mélyedések).
- ⇒ Öreg-tó Ny-i partfalán természetes partfal-rehabilitációja, K-i oldalán a fövényes part kiépítésének befejezése, a tófarok élőhely-rehabilitációs program előkészítése és beindítása, a tavi ökoszisztémák működtetéséhez szükséges rendszerek életben tartása és újratelepítése.
- ⇒ Parti funkciók szabályozott kialakítása (gyalogos ösvények, sétautak, kerékpáros és lóval járható nyomvonal elválasztott kialakítása és jó karbantartása, strandok higiénés és természetvédelmi követelményeknek megfelelő kiépítése és szabályozott működtetése (K-i fövényes part strandja, Ny-i tópart stéges szabad strandja) egyidőben a természetes ökoszisztémák stabilitásának biztosításával.
- ⇒ Természetmegőrzési feladatokat ellátó élőhelyfejlesztés, a WWF által kijelölt vízi és vízparti magas talajvízállású területek létrehozásának elősegítése a nemzetközi Ramsari egyezmény által védett tó és tófarok környéki területrészek együttműködő rendszerének kialakítása érdekében.⁷
- ⇒ Az Ülepítő-nádas-tó alatti Által-ér szakasz mederrekonstruksiója, ettől délre vízi élőhely bemutatását célzó nádas-tó létesítése. /közélcélú kezdeményezés/

A hosszú távú feladatok közé került!

- ⇒ Az említett és a Duna–Ipoly Nemzeti Park védelmi övezetei szerint meghatározott védett területekre kezelési terv készítési folyamat beindítása.
- ⇒ Környezetállapotot megfigyelő rendszerek zökkenőmentes működésének előkészítése és beindítása, országos és Által-éri rendszerek működtetése.

⁷ A feliszapolódott és eutrofizálódott vízrendszer mechanikai (kotrás) és biológiai tisztításával összefüggő, azzal egyidejűleg ható ökológiai folyosó képzése és működtetése a vízrendszer tisztaságát előfeltételezi. A vízminőség tartós javulása, a mérnöki művek és természeti élőhelyrendszerek életben és egyensúlyban tartásával.

- ⇒ Tájrehabilitációs folyamatok beindítása Tatán, a Pokker-dűlőn és Agostyán területén (dögkutak bezárása, helyi iszapdeponiák, hulladéktelepek rekultivációjának engedélyezése és megvalósítása, erdősítés megkezdése, a hulladéklerakóként működő vízmosástöltés ártalmatlanítása Agostyánban).
- ⇒ Hulladékgazdálkodás korszerűsítése, **térségi** és regionális szintű szelektív hulladékgyűjtés és ártalmatlanítási rendszer előkészítése, a Pokker-dűlőn szelektív gyűjtéshez szükséges központi átrakodó udvar és központi komposztáló üzemszerű működtetéséhez engedélyezési eljárás beindítása.
- ⇒ Energiaültetvények létrehozása lehetőségeinek vizsgálata.
- ⇒ Forrásfoglalások helyének kijelölése régi forráshelyek kitisztítása, vízmosások kitisztítása, az illegális hulladéklerakások felszámolása

Hosszú távon (6–20 év)

- ⇒ Természetmegőrzési feladatokat ellátó élőhelyfejlesztés, a WWF által kijelölt vízi és vízparti magas talajvízállású területek létrehozásának elősegítése a nemzetközi Ramsari egyezmény által védett tó és tófarok környéki területrészek együttműködő rendszerének kialakítása érdekében.⁸
- ⇒ Az Ülepítő-nádas-tó alatti Által-ér szakasz mederrekonstrukciója, ettől délre vízi élőhely bemutatását célzó nádas-tó létesítése. /közélcélú kezdeményezés/

A rövid távúból került ide!

- ⇒ Felszíni vízvezető medrek és a zsiliprendszer rekonstrukciójának teljes befejezése az Által-éren fellelhető malmok revitalizációjával, a már nem meglévők helyének bemutatásával, illetve szükség szerinti rekonstrukciójával (műemlékvédelem, vízvédelem, tájvédelem, tájrehabilitáció)

A rövid távúak közé került!

- ⇒ A városbelső üzemanyag-töltő állomásainak városképi és környezetvédelmi rendezése (belterületből kitelepítés vagy/és épületráépítés)
- ⇒ Közlekedési rendszerek, környezetkímélő továbbfejlesztése, elkerülő 100-as út és hozzá tartozó építmények megépítése, csomópontok rendezése, aluljáróépítés, természetvédelmi ökofolyosók létesítése a hullók számára (vízi élet védelme)
 - a) Külterületi útvonalvezetés hatásvizsgálat és tanulmány alapján gazdálkodás értékvédelem régészet egyéb kultúrtörténet és a természeti örökség védelme hangsúlyozásával
 - b) városbelső forgalmi rend, forgalomtechnikai eljárások műszaki fejlesztés, környezetvédelem-centrikus megoldásainak megvalósítása, kiépítése, a tömegközlekedés környezetkímélő átalakítása környezetbarát buszok, elektromos kis járatok forgalomba állítása, forgalomcsillapítás és a történelmi városközpontok tehermentesítése a gépkocsiforgalomtól;
 - c) útmenti fásítások, védett fasorok megtartása, újak telepítése;
- ⇒ Idegenforgalmi, várostörténeti szempontból kiemelt rendszerek műemléki rehabilitációs és városközponti rehabilitációs területek méltó használatának fenntartása, az értékcsökkentő és a környezeti állapotot negatívan befolyásoló tevékenységek újjáalakuló felváltása. Ellenőrzött, (a magántulajdon jogait is figyelembe vevő) értékfenntartó (a

⁸ A feliszapolódott és eutrofizálódott vízrendszer mechanikai (kotrás) és biológiai tisztításával összefüggő, azzal egyidejűleg ható ökológiai folyosó képzése és működtetése a vízrendszer tisztaságát előfeltételezi. A vízminőség tartós javulása, a mérnöki művek és természeti élőhelyrendszerek életben és egyensúlyban tartásával.

- tatai összérdekeket szolgáló) városgazdálkodási rendszer (múemlék, zöldfelület és várostáj gazdálkodás) létrehozása és működtetése.
- ⇒ Piac tér rehabilitációja és városi sportközpont felépítése a városközpontban;
 - ⇒ A szőnyeggyári terület rehabilitációja, lakóterület-fejlesztéssel és a kis szigetcsúcs zöldterületi kialakításával
 - ⇒ Mélyfekvésű lakóterületek zöldfelületeinek új értékre emelése vízmedencékkel, kistavakkal, vízjátékokkal, játszóterekkel.
 - ⇒ Hagyományos gazdálkodás folytatása, külterületi élőhelyrekonstrukciók, extenzív termelési módok alkalmazásának elősegítése.
 - ⇒ Őshonos állatok külterjes tartása, védelmi célú gyepgazdálkodás.
 - ⇒ Felszíni és felszín alatti vizek védelme, vízfolyások menti védő fasorok, gypsávok végleges kialakítása.
 - ⇒ Talajvédelmi gazdálkodási módszerek alkalmazása.
 - ⇒ Biokultúra, biogazdálkodás bevezetése a Látóhegy és a tanyás területek közelségében.
 - ⇒ Környezetkímélő tömegközlekedési eszközök üzemeltetése.
 - ⇒ Horgászati lehetőségek számára megfelelő és alkalmas helyek kijelölése.

3. Az energiaellátással kapcsolatos fejlesztési javaslatok és elhatározások

- ⇒ A település energiaellátási struktúra prognózisaként a korszerű ellátást szolgáló és rendelkezésre álló vezetékes energiahordozók közül a villamosenergia távlatban is csak világításra és erőátviteli célú hasznosításra javasolható.
- ⇒ A lakó- illetve iparterületi fejlesztés ellátásához szükséges villamosenergia igény a jelenlegi hálózatról már nem biztosítható. Táppont fejlesztési igény várható. Erre telepítési helyet a várható igény súlypontjánál, az iparterületen belül szükséges biztosítani.
- ⇒ A villamosenergia ellátó hálózatot érintő fejlesztési a jelenlegi látványt rontó, utca-fásítást akadályozó föld feletti elhelyezésének változtatása. A műszaki lehetőség 0,4-120 kV-os hálózatig rendelkezésre áll a hálózatok föld alatti elhelyezésének a kivitelezésére.
- ⇒ Új gázfogadó telepítését kell előirányozni. A koncentráltan nagyobb volumenű új igény a javasolt iparterületi fejlesztési területen várható, ezért a fogyasztói súlyponthoz közelebb eső helyen új gázfogadó telepítési igényével célszerű számolni.
- ⇒ A távhőellátás fejlesztési javaslatai:
 - A jelenlegi távhőellátási körzetet csökkenteni nem szabad
 - Új fogyasztót befogadni csak beruházói kérésre és a teljes (beruházási és üzemeltetési) költség vállalásával szabad.
 - Egyensúly-keresés a fogyasztás (luxus szolgáltatás kényyszerű igénybevétele) és az igénybe vevők fizetőképessége között, polgári védelmi csatornán keresztül kell keresni, a költség-teher csökkentés lehetőségével (megelőlegezett költség átvállalás - havária eseti idegen befogadási kötelezettség vállalásért).
 - Távhőellátó rendszer korszerűsítése a műszaki fejlesztési tanulmányterv szerint (szabályozhatóság, mérési lehetőség, veszteségcsökkentés, gazdaságosabb energiatermelés, stb.), pályázati támogatás segítségével.
 - Hulladék-tüzelés lehetőségének növelése (faapríték, energiaültetvény, biomassza, stb.)

- ⇒ A Egység utcai Fűtőmű szerepének fokozatos áttelepítése a Biocalor Fűtőmű területére, ezen fűtőmű helyigényének bővítése.
- ⇒ A Egység utcai Fűtőmű területének hosszabb távú funkcióváltási lehetősége (csak hőközponti szerep fennmaradása).
- ⇒ A szemétkezelés során keletkező hő értékesítésének megoldása.
- ⇒ Az új, koncentráltan jelentkező nagyobb energiaigények (ipari park) helyben történő kielégítése új kapcsolt energiatermelő berendezés létesítésével.